

Täysistunto

Keskiviikko 19.11.2025 klo 14.00—18.44

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 8 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 70/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 13/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.20 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Nyt puhumme turvallisuudesta. Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pakkokeinolakia siten, että laite-etsinnästä päättäisi jatkossa tuomioistuिन pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta tiettyjä kiireellisiä tai tarkoin rajattuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Tämä muutos on tarpeellinen, jotta Suomen lainsäädäntö vastaa Euroopan unionin tuomioistuimen linjauksia ja täyttää EU-oikeuden asettamat vaatimukset yksityiselämän ja henkilötietojen suojasta. Samalla uudistus vahvistaa kansalaisten oikeusturvaa, turvallisuutta ja luottamusta siihen, että viranomaisten toiminta perustuu riippumattomaan ja puolueettomaan harkintaan.

Arvoisa puhemies! Pakkokeinojen käyttö liittyy aina yhteiskunnan perustavanlaatuiseen tehtävään, turvallisuuden takaamiseen. Siksi tämä ei ole vain yksilön oikeuksien asia. Poliisin, Rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten on pystyttävä torjumaan rikollisuutta tehokkaasti. Yhtä tärkeää on se, että tämä tehdään perusoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta kunnioittaen. Tässä esityksessä varmistetaan, että vakavissa rikosasioissa viranomaisilla on edelleen käytössään tehokkaat tutkintakeinot mutta samalla kansalaisten yksityisyydensuoja vahvistuu.

Arvoisa puhemies! On ensiarvoisen tärkeää, että Suomi on sekä turvallinen että oikeudenmukainen maa. Turvallisuus ei ole vain fyysistä turvallisuutta ja rajojemme valvontaa. Se syntyy yhteisistä pelisäännöistä ja kansalaistemme luottamuksesta viranomaisiin ja oikeusjärjestelmään. Kun rikostutkintaa koskeva päätöksenteko nojaa riippumattomaan tuomioistuimeen, lisää se kansalaisten luottamusta koko järjestelmään. Samalla tämä uudistus tukee myös laajemmin kokonaisturvallisuutta. Luotettava, oikeudenmukainen ja avoin oikeusjärjestelmä rakentaa perustan Suomen turvallisuudelle. Se suojaa meitä paitsi rikollisuudelta myös viranomaisten liialliselta tai tarkoituksenmukaisesta poikkeavalta vallankäytöltä.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus tekee juuri sen. Se vahvistaa Suomen oikeusvaltiota, lisää luottamusta viranomaisiin ja turvaa kansalaisten yksityisyyttä ilman, että rikostorjunnan tehokkuus kärsii.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

Kiitos valiokunnalle esityksen huolellisesta työstämisestä. Suomen on pysyttävä maana, jossa turvallisuus ja vapaus kulkevat käsi kädessä. Tämä lakimuutos on pieni mutta merkityksellinen askel siihen suuntaan, mihin meidän pitää mennä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että tämä pakkokeinolain tulkinta on tällainen, että tähän laite-etsintään tarvitaan todellakin tuomioistuimen lupa, ja se hän tarkoittaa puhelimen tietoja, että viranomainen pääsee tutkimaan jonkun ihmisen puhelimen tietoja. Elikkä siinä pitää olla siis vahva näyttö siitä, että joku rikos on syntynyt tai on syntymässä, ja tällä keinoin ihmisen oikeuksia ja henkeä ja omaisuutta turvataan, että rikosta suunnitteleva henkilö tai sen jo tehnyt henkilö joutuu teostaan vastuunsa. Tämähän kävi myös perustuslakivaliokunnassa lausunnolla, ja nimenomaan sielläkin korostettiin tätä yksityisen ihmisen elämän suojaa, että toisen puhelimia ei mennä sitten katselemaan ihan huvikseen, vaan siihen tarvitaan tuomioistuimen lupa.

Euroopan unionin tuomioistuin EUT on näitä asioita käsitellyt ja antanut jo samansisällöisen päätöksen, että tähän tarvitaan tuomioistuimen lupa, ja hyvä näin. Ymmärtääkseni on niin, että kun sitä lupaa joskus poliisi tarvitsee, niin se lupa myös järjestyy tuomioistuimen nopealla käsittelyllä. Se ei ole mikään iso käsittely, vaan siellä käräjäoikeudessa on aina joku tuomari saapuvilla, elikkä poliisin pyytäessä tähän lupaa se lupa järjestyy äkkiä, ja tämä on tärkeää. Kun ihmisen turva tai yksityisyys on vaarannettu, niin poliisi saa sitten äkkiä luvan sen rikoksen tutkintaan. Nimenomaan nämä puhelimet ovat erinomaisia. Niistä voidaan ihmisen tietoja tutkia, mutta niillä ennen kaikkea ihminen voidaan paikantaa. Esimerkiksi hätätapauksissa puhelimen signaaliin voidaan paikantaa aika tarkasti, jolloin ihminen löytyy tuolta, jos metsään eksyy. Jos nyt sattuu 3G-verkon purkamisen jälkeen enää olemaan se signaali niin vahva, että se puhelin saa jonnekin yhteyden — se hän tässä on se ongelma.

Mutta hyvä lakiesitys, ja toivottavasti siitä on hyötyä rikosten torjunnassa myös. Tämän lakiesityksen jälkeenhän on asia kovin selvä, että ei tarvitse miettiä, missä olosuhteissa voidaan viranomaisen päätöksellä mennä tutkimaan, mikä on puhelimen sisältö.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.26 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään hallituksen esitystä pakkokeinolain 8 luvun muuttamisesta. Kyse on laite-etsinnästä ja siitä, kuka saa päättää, milloin viranomaiset voivat tutkia matkapuhelimen tai muun laitteen sisältöä rikostutkinnassa. Hallituksen esitys ja lakivaliokunnan mietintö lähtevät siitä, että päätöksen tekee jatkossa tuomioistuin pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta kiiretilanteita lukuun ottamatta. Tämä muutos perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisuun, joka edellyttää riippumatonta ennakkovalvontaa.

Perussuomalaisesta näkökulmasta tämä esitys on kaksijakoinen. Ymmärrämme oikeusturvan vahvistamisen tarpeen — kansalaisten perusoikeuksia ei saa polkea — mutta samalla on muistettava, että rikollisuus ei odota. Kun poliisi tutkii vakavia rikoksia, kuten huumorikoksia, seksuaalirikoksia tai järjestäytynyttä rikollisuutta, nopeus on usein ratkaisevaa. Jos päätöksenteko hidastuu, rikolliset ehtivät hävittää todisteet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta onkin korostanut, että kiiretilanteissa virkamies voi päättää etsinnästä ja hakea luvan jälkikäteen. Tämä on välttämätön jousto, jota perussuomalaiset pitävät tärkeänä. Meidän huolestamme liittyy käytännön toimivuuteen. Suomessa tehtiin viime vuonna lähes 10 000 laite-etsintäpäätöstä. Jos jokainen viedään tuomioistuihin, se kuormittaa oikeuslaitosta valtavasti. Riittävätkö resurssit, vai jääkö poliisi odottamaan lupaa, kun rikollinen on jo matkalla rajojen yli? Tässä on todellinen riski, että Euroopan unionin tulkinta heikentää rikostorjunnan tehokkuutta Suomessa.

Perussuomalaiset katsovat, että rikostorjunta ja kansalaisten turvallisuus on asetettava etusijalle. Siksi vaadimme, että kiiretilanteiden poikkeuksia ei kavenneta ja että viranomaisille annetaan riittävät resurssit, jotta lupamenettely ei hidasta tutkintaa. Lisäksi on syytä seurata tarkasti, ettei tämä muutos johda siihen, että vakavat rikokset jäävät selvittämättä byrokratian takia.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan mietintö on yksimielinen ja tuo parannuksia oikeusturvaan. Muistutan kuitenkin, että turvallisuus on perusoikeus siinä missä yksityisyyskin. Kannatan tätä esitystä, mutta samalla toivon, että sen toimeenpano turvaa poliisin toimintakyvyn ja rikostorjunnan tehokkuuden. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 70/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.